

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobkyně: **R. P.,** zast. Mgr. Dagmar Rezkovou Dřímalovou, advokátkou, se sídlem Muchova 9/223, Praha 6, proti žalovanému: **Magistrát hlavního města Prahy**, se sídlem Mariánské nám. 2, Praha 1, zast. Mgr. Tomášem Zlesákem, advokátem, se sídlem Revoluční 1, Praha 1, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 31. 3. 2010, č. j. 2 Ad 7/2010 – 36,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Zástupkyni žalobkyně Mgr. Dagmar Rezkové Dřímalové, advokátce, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 800 Kč, která jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Rozhodnutím žalovaného ze dne 4. 5. 2009, č. j. MHMP 245728/2009, bylo zamítnuto odvolání žalobkyně proti rozhodnutí Úřadu městské části Praha 12 (dále jen „správní orgán prvního stupně") ze dne 20. 2. 2009, č. j. 1984/2009/AAL, jímž správní orgán prvního stupně rozhodl nepřiznat žalobkyni dávku mimořádné okamžité pomoci na úhradu nezbytných nebo odůvodněných nákladů podle § 2 odst. 5 písm. b) zákona č.

111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi (dále jen „zákon o pomoci v hmotné nouzi"), neboť shledal, že účast na zimním lyžařském pobytu, kde hodlala žalobkyně provozovat v rámci své dobrovolnické činnosti doprovod a trasérství nevidomých, není možné považovat za mimořádný výdaj, jelikož si žalobkyně při podání přihlášky musela být vědoma poplatků za pobyt a bylo zcela na jejím zvážení, zda na tyto poplatky má dostatek finančních prostředků a zda se pobytu zúčastní. V odvolání žalobkyně vyjádřila údiv nad odůvodněním rozhodnutí správního orgánu prvního stupně. Vyslovila přesvědčení, že k získání zkušeností s trasérstvím nevidomých na běžkách a sjezdovkách, jemuž se hodlala věnovat, je třeba pobytu na horách, neboť v Praze nejsou k této práci možnosti. Na závěr svého odvolání žalobkyně uvedla, že stále doufá, že jejím žádostem o získání vhodné kvalifikace či rekvalifikace bude vyhověno a bude zohledněna také její snaha o získání zkušeností s trasérstvím nevidomých na běžkách a sjezdovkách zimním pobytem s Tandemem Brno, o. s.

Žalovaný v odůvodnění svého rozhodnutí konstatoval, že žalobkyně podala dne 2. 2. 2009 žádost o mimořádnou okamžitou pomoc na úhradu nezbytných nebo odůvodněných nákladů. Ve stručném popise důvodů nákladů uvedla, že „dělá dobrovolnici" v TyfloCentru, doprovází nevidomé a ráda by svou kvalifikaci rozšířila i o trasérství, tj. vedení klienta při sportu na běžkách a sjezdovkách, a proto potřebuje peníze na lyžařský pobyt. Žalovaný po posouzení celkové situace učinil závěr, že poskytnutí mimořádné okamžité pomoci v daném případě není důvodné, neboť žalobkyni nelze považovat vzhledem k uváděnému důvodu nákladů za osobu v hmotné nouzi podle § 2 odst. 5 zákona o pomoci v hmotné nouzi a proto jí nevzniká nárok na mimořádnou okamžitou pomoc podle § 36 odst. 1 písm. b) cit. zákona. Žalovaný neshledal v rozhodnutí správního orgánu prvního stupně žádné pochybení.

Proti tomuto rozhodnutí a rovněž proti dalšímu rozhodnutí žalovaného (rozhodnutí ze dne 4. 5. 2009, č. j. 245727/2009, o nepřiznání příspěvku na živobytí) a rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 11. 5. 2009, č. j. 2009/26710 – 424, o zamítnutí odvolání a potvrzení rozhodnutí, jímž byla zamítnuta žádost o podporu v nezaměstnanosti, podala žalobkyně žalobu. Požádala rovněž o ustanovení zástupce a o osvobození od soudních poplatků s tím, že kvůli prodlevám soudů v souvisejících právních věcech dochází ke zhoršování jejího zdravotního stavu, ke snižování jejího společenského uplatnění a četná korespondence se soudy ji výrazně zatěžuje. Poukázala na svoje rodinné poměry, zdravotní a ekonomickou situaci. Dovozovala splnění podmínek nároku na požadované dávky.

Městský soud v Praze usnesením ze dne 3. 7. 2009, č. j. 2 Cad 62/2009 – 65, stěžovatelce ustanovil zástupcem pro řízení Mgr. Dagmar Rezkovou Dřímalovou, advokátku.

Usnesením ze dne 29. 7. 2009, č. j. 2 Cad 62/2009 – 67, městský soud žalobkyni vyzval, aby vady žaloby, která neobsahovala náležitosti žaloby dle § 71 odst. 1 s. ř. s. odstranila ve lhůtě 21 dnů od doručení tohoto usnesení.

Žalobkyně prostřednictvím ustanovené zástupkyně žalobu doplnila podáním ze dne 24. 8. 2009, ve kterém uvedla, že žaloba směřuje proti rozhodnutím Magistrátu hl. m. Prahy, odboru sociální péče a zdravotnictví, a to proti výroku rozhodnutí ze dne 4. 5.

2009, č. j. MHMP 245727/2009, kterým žalovaný zamítl odvolání žalobkyně proti rozhodnutí Úřadu Městské části Praha 12 ze dne 4. 5. 2009, č. j. 1780/2009/AAL, jímž nebyl žalobkyni přiznán příspěvek na živobytí a proti výroku rozhodnutí ze dne 4. 5. 2009, č. j. MHMP 245728/2009, kterým žalovaný zamítl odvolání žalobkyně proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, jímž nebyla žalobkyni přiznána dávka mimořádné okamžité pomoci na úhradu nezbytných nebo odůvodněných nákladů. K rozhodnutí žalovaného žalobkyně uvedla, že na rozdíl od správních orgánů obou stupňů má za to, že splňuje podmínky pro přiznání dávky mimořádné okamžité pomoci na úhradu nezbytných a odůvodněných nákladů, za něž lze náklady spojené se získáním a rozšířením kvalifikace pro práci s nevidomými osobami (doprovod a trasérství nevidomých na zimním lyžařském pobytu) v rámci dlouhodobé dobrovolnické činnost žalobkyně považovat, neboť vzhledem ke svým osobním a majetkovým poměrů si tyto náklady nemohla žalobkyně hradit z vlastních prostředků. Je evidentní, že pro získání kvalifikace pro doprovod a trasérství nevidomých osob na lyžích je nutné absolvovat pobyt na horách, neboť v místě pobytu žalobkyně takovéto možnosti dány nejsou. S ohledem na výše uvedené žalobkyně navrhla, aby městský soud rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 5. 2009, č. j. MHMP 245728/2009, zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Usnesením ze dne 8. 12. 2009, č. j. 2 Cad 62/2009 – 92, městský soud vyloučil přezkum rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 5. 2009, č. j. MHMP 245728/2009, k samostatnému projednání. V odůvodnění konstatoval, že žalobkyně žalobou napadla dvě rozhodnutí žalovaného týkající se různých nároků a to příspěvku na živobytí a dávky mimořádné okamžité pomoci na úhradu nezbytných nebo odůvodněných nákladů. Jedná se tedy o dvě samostatná rozhodnutí týkající se různých věcí a jejich spojení ke společnému projednání není vhodné. Z tohoto důvodu městský soud žalobu proti výše uvedenému rozhodnutí žalovaného, kterým bylo rozhodnuto o dávce mimořádné okamžité pomoci na úhradu nezbytných nebo důvodných nákladů vyloučil podle § 39 odst. 2 s. ř. s. k samostatnému projednání. Řízení o této dávce je dále vedeno pod sp. zn. 2 Ad 7/2010.

Městský soud v Praze poté rozsudkem ze dne 31. 3. 2010, č. j. 2 Ad 7/2010 – 36, žalobu zamítl, žádnému z účastníků nepřiznal právo náhradu nákladů řízení a rozhodl dále, že stát prostřednictvím účtárny Městského soudu v Praze je povinen zaplatit odměnu za zastupování ustanovené zástupkyni žalobkyně ve výši 800 Kč. Konstatoval, že dávka mimořádné okamžité pomoci je dávkou v systému pomoci v hmotné nouzi podle § 4 odst. 1 písm. c) zákona o pomoci v hmotné nouzi, která je pak konkretizována v § 36 odst. 1 téhož zákona. Důvody uplatněné žalobkyní lze podřadit pouze pod § 36 odst. 1 písm. b) cit. zákona, který odkazuje na § 2 odst. 4 a 5 téhož zákona. Ustanovení § 2 odst. 4 zákona o hmotné nouzi upravuje situaci, kdy za osobu v hmotné nouzi může orgán pomoci v hmotné nouzi považovat též osobu, kterou postihne vážná mimořádná událost a její celkové sociální majetkové poměry jsou takové, že jí neumožňují překonat nepříznivou situaci vlastními silami; vážnou mimořádnou událostí se rozumí zejména živelná pohroma (např. povodeň, vichřice, zemětřesení, požár, nebo jiná destruktivní událost, ekologická nebo průmyslová havárie). Tyto podmínky pro poskytnutí mimořádné okamžité pomoci se však na žalobkyni nevztahují, neboť k žádné mimořádné události vzniklé živelnými pohromami žalobkyně svůj nárok nevztahovala. Ustanovení § 2 odst. 5 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi je určeno k úhradě nezbytného jednorázového výdaje spojeného zejména se zaplacením správního poplatku při prokázané ztrátě osobních dokladů, při vydání duplikátu rodného listu, nebo dokladů potřebných k přijetí do zaměstnání, s

úhradou jízdného v případě ztráty peněžních prostředků a v případě nezbytné potřeby s úhradou noclehu. Okolnosti uváděné žalobkyní však nelze podřadit ani pod tyto případy, neboť o nákladech spojených se zimním lyžařským pobytem na horách musela žalobkyně vědět již v době přihlášení se k tomuto pobytu a bylo tudíž na jejím zvážení, zda se s ohledem na svoji finanční situaci tohoto zimního lyžařského pobytu zúčastní, či nikoliv. Nemohlo se tak jednat o mimořádnou okamžitou pomoc, neboť nešlo o případ, kdy náklady vznikly zcela nepředvídatelně a při náhle vzniklé skutečnosti. Náklady spojené se zvýšením kvalifikace, případně rekvalifikace, pak nejsou řešeny zákonem o pomoci v hmotné nouzi, nýbrž zákonem č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, kdy § 40 tohoto zákona upravuje nárok na podporu ke kvalifikaci uchazeče o zaměstnání, na což navazují § 108 a § 109 téhož zákona upravující provádění rekvalifikace. Náklady na rekvalifikaci tedy řeší jiný zákon, než zákon o pomoci v hmotné nouzi a pokud bylo úmyslem žalobkyně získat finanční prostředky z důvodu své rekvalifikace, měla je řešit prostřednictvím úřadu práce podle zákona o zaměstnanosti. Náklady na zvýšení kvalifikace a rekvalifikace nejsou náklady, které lze uhradit podle zákona o pomoci v hmotné nouzi, neboť nejde o dávky mimořádné okamžité pomoci, které jsou dávkami řešícími mimořádné, náhle vzniklé a nepředvídatelné situace. Městský soud uzavřel, že náklady za účast na zimním lyžařském pobytu nelze podřadit pod mimořádné důvody podle § 2 odst. 5 písm. a) a b) zákona o pomoci v hmotné nouzi.

Proti tomuto rozsudku městského soudu v Praze podala žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) prostřednictvím ustanovené zástupkyně kasační stížnost, v níž vyjádřila přesvědčení, že splňuje podmínky pro přiznání dávky mimořádné okamžité pomoci na úhradu nezbytných a odůvodněných nákladů, za něž lze podle jejího názoru považovat též náklady spojené se získáním a rozšířením rekvalifikace pro práci s nevidomými osobami (doprovod a trasérství nevidomých na zimním lyžařském pobytu). V rámci dlouhodobé dobrovolnické činnosti stěžovatelky se jednalo o jednorázovou částku, kterou vzhledem ke svým osobním a majetkovým poměrům si stěžovatelka nemohla hradit z vlastních zdrojů a prostředků. Zároveň je pak evidentní, že pro získání kvalifikace pro doprovod a trasérství nevidomých osob na lyžích je nutné absolvovat pobyt na horách, neboť v místě pobytu stěžovatelky takovéto možnosti dány nejsou. Stěžovatelka se dále domnívá, že v případě, kdy by správní orgán prvního stupně shledal, že není příslušným správním orgánem k rozhodování o těchto nákladech spojených se získáním a rozšířením rekvalifikace (jak uvedl městský soud v odůvodnění napadeného rozsudku), měl v tomto směru stěžovatelku poučit a nikoliv ve věci samé rozhodnout. V e-mailovém podání ze dne 4. 5. 2010 přiloženém ke kasační stížnosti stěžovatelka mimo jiné uvedla, že *„je Městským soudem v Praze dlouhodobě porušováno její právo na zákonného soudce vyplývající z Listin základních práv a svobod. Její správní žaloby jsou systémem "kolečko" přidělovány nejen různým soudcům, ale i různým senátům, kdy ještě administrativním pochybením tohoto soudu dochází k duplicitě v přidělování spisových značek a jedna správní žaloba je pak vedena u různých soudců a senátů pod různými spisovými značkami. Rovněž připojuji svou námitku proti tomu, že mé vynucené správní žaloby a žádosti o právní zastoupení probíhají u různých senátů a soudců a z toho důvodu údajně nejde tato řízení spojit."*

Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ust. § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila v kasační stížnosti.

Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti, a které by jej opravňovaly se od uplatněných důvodů kasační stížnosti odchýlit. Po přezkoumání kasační stížnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že není důvodná.

Z textu kasační stížnosti vyplývá, že ji stěžovatelka podala z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a c) s. ř. s.

Podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat pouze z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení spočívá v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené zmatečnosti řízení před soudem spočívající v tom, že chyběly podmínky řízení, ve věci rozhodoval vyloučený soudce nebo byl soud nesprávně obsazen, popřípadě bylo rozhodnuto v neprospěch účastníka v důsledku trestného činu soudce.

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatelka dne 2. 2. 2009 podala u správního orgánu prvního stupně žádost o mimořádnou okamžitou pomoc na úhradu nezbytných nebo odůvodněných nákladů, ve které mimo jiné uvedla, že pracuje jako dobrovolnice v TyfloCentru, kde vykonává doprovod nevidomých, přičemž by si ráda svou kvalifikaci rozšířila také o trasérství (vedení klienta při sportu) na běžkách a sjezdovkách. K žádosti stěžovatelka přiložila pozvánku na akci „Zimní lyžařský pobyt na Vysočině" a uvedla, že předpokládaná výše nákladů činí 2 000 Kč, přičemž zálohu 1 000 Kč je třeba uhradit do 6. 2. 2009. Nato bylo vydáno rozhodnutí správního orgánu prvního stupně a žalovaného, jejichž obsah již byl zrekapitulován výše.

Z provedené rekapitulace vyplývá, že v posuzovaném případě se primárně jedná o posouzení otázky, zda stěžovatelka měla či neměla nárok na přiznání dávky mimořádné okamžité pomoci na úhradu nezbytných nebo odůvodněných nákladů.

Podmínky pro přiznání mimořádné hmotné pomoci jsou stanoveny zákoně o pomoci v hmotné nouzi. Podle § 36 odst. 1 cit. zákona, *má nárok na mimořádnou okamžitou pomoc*

a) osoba uvedená v § 2 odst. 3,
b) osoba uvedená v § 2 odst. 4 a 5, pokud je považována za osobu v hmotné nouzi,
c) osoba uvedená v § 2 odst. 6, pokud je považována za osobu v hmotné nouzi.

Podle § 36 odst. 2 téhož zákona *se pro účely poskytování mimořádné okamžité pomoci osobě uvedené v § 2 odst. 3, odst. 5 písm. a) a odst. 6 tato osoba posuzuje bez společně posuzovaných osob. Mimořádnou okamžitou pomoc lze poskytnout pouze jedné z osob společně posuzovaných, jde-li o stav hmotné nouze podle § 2 odst. 4.*

Podle odst. 2 téhož ustanovení *se osoba nachází v hmotné nouzi, není-li dále stanoveno jinak, jestliže její příjem a příjem společně posuzovaných osob*

a) po odečtení přiměřených nákladů na bydlení (§ 9 odst. 2) nedosahuje částky živobytí (§

24), přičemž si nemůže tento příjem zvýšit vzhledem ke svému věku, zdravotnímu stavu nebo z jiných vážných důvodu vlastním přičiněním a zabezpečení jejích základních životních podmínek je tak ohroženo, nebo

b) dosahuje sám nebo spolu s příspěvkem na živobytí podle § 4 odst. 1) písm. a) částek živobytí, ale nepostačuje k zabezpečení odůvodněných nákladů na bydlení (§ 34) a služby s bydlením bezprostředně spojené.

Podle § 2 odst. 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi, *osoba se považuje za osobu v hmotné nouzi též, jestliže nesplňuje podmínky uvedené v odstavci 2, avšak s přihlédnutím k jejím příjmům, celkovým sociálním a majetkovým poměrům jí hrozí vážná újma na zdraví.*

Podle § 2 odst. 4 téhož zákona, *za osobu v hmotné nouzi může orgán pomoci v hmotné nouzi považovat též osobu, kterou postihne vážná mimořádná událost a její celkové sociální a majetkové poměry jsou takové, že jí neumožňují překonat nepříznivou situaci vlastními silami; vážnou mimořádnou událostí se rozumí zejména živelná pohroma (například povodeň, vichřice a vyšší stupně větrné pohromy, zemětřesení), požár nebo jiná destruktivní událost, ekologická nebo průmyslová havárie.*

Podle § 2 odst. 5 téhož zákona, *za osobu v hmotné nouzi může orgán pomoci v hmotné nouzi považovat též osobu, která nemá vzhledem k příjmům a celkovým sociálním a majetkovým poměrům dostatečné prostředky:*

a) k úhradě nezbytného jednorázového výdaje, spojeného zejména se zaplacením správního poplatku při prokázané ztrátě osobních dokladů, při vydání duplikátu rodného listu nebo dokladů potřebných k přijetí do zaměstnání, s úhradou jízdného v případě ztráty peněžních prostředků, a v případě nezbytné potřeby s úhradou noclehu, nebo

b) na úhradu nákladů spojených s pořízením nebo opravou nezbytných základních předmětů dlouhodobé potřeby a na základní vybavení domácnosti a odůvodněných nákladů souvisejících se vzděláním nebo zájmovou činností nezaopatřeného dítěte.

Podle § 2 odst. 6 cit. zákona, *za osobu v hmotné nouzi může orgán pomoci v hmotné nouzi považovat též osobu, která v daném čase, s ohledem na neuspokojivé sociální zázemí a nedostatek finančních prostředků nemůže úspěšně řešit svoji situaci a je ohrožena sociálním vyloučením, jestliže zejména:*

a) je propuštěna z výkonu zabezpečovací detence, z výkonu vazby nebo z výkonu trestu odnětí svobody, nebo

b) je po ukončení léčby chorobných závislostí propuštěna ze zdravotnického zařízení, psychiatrické léčebny nebo léčebného zařízení pro chorobné závislosti, nebo

c) je propuštěna ze školského zařízení pro výkon ústavní či ochranné výchovy nebo z pěstounské péče po dosažení zletilosti, respektive v 19 letech, nebo

d) nemá uspokojivě naplněny životně důležité potřeby vzhledem k tomu, že je osobou bez přístřeší, nebo

e) je osobou, jejíž práva a zájmy jsou ohroženy trestnou činností jiné osoby.

Stěžovatelka odůvodnila svou žádost o přiznání mimořádné okamžité pomoci na úhradu nezbytných nebo odůvodněných nákladů tím, že potřebuje uhradit náklady související s její účastí na akci „Zimní lyžařský pobyt na Vysočině", na kterém si chce rozšířit svoji kvalifikaci o trasérství nevidomých. Dovolávala se tedy okamžité pomoci k úhradě – podle jejího přesvědčení nezbytného – jednorázového výdaje, na nějž nemá

vzhledem ke svým příjmům dostatečné prostředky.

Důvody pro poskytnutí mimořádné okamžité pomoci na úhradu nezbytných nebo odůvodněných nákladů jsou stanoveny v § 2 odst. 5 písm. a) a b) zákona o pomoci v hmotné nouzi. Nejvyšší správní soud má za to, že náklady související s účastí stěžovatelky na akci „Zimní lyžařský pobyt na Vysočině" nelze pod důvody uvedené v těchto ustanoveních podřadit, neboť nepředstavují jednorázový výdaj spojený zejména se zaplacením správního poplatku při prokázané ztrátě osobních dokladů, při vydání duplikátu rodného listu nebo dokladů potřebných k přijetí do zaměstnání, s úhradou jízdného v případě ztráty peněžních prostředků, a v případě nezbytné potřeby s úhradou noclehu, nebo úhradu nákladů spojených s pořízením nebo opravou nezbytných základních předmětů dlouhodobé potřeby a na základní vybavení domácnosti a odůvodněných nákladů souvisejících se vzděláním nebo zájmovou činností nezaopatřeného dítěte. O žádný takto zákonem vymezený nezbytný výdaj se totiž v případě stěžovatelky nejednalo a nelze jí proto z jí uplatněného důvodu pokládat za osobu nacházející se v hmotné nouzi ve smyslu citovaného ustanovení.

Z uvedeného přehledu dalších relevantních ustanovení zákona o pomoci v hmotné nouzi vyplývá, že mimořádnou okamžitou hmotnou pomoc by stěžovatelce bylo možné přiznat též, pokud by jí uváděné skutečnosti bylo možné podřadit pod některý z taxativně uvedených důvodů pro přiznání pomoci v hmotné nouzi uvedených v § 36 odst. 1 zákona o pomoci hmotné nouzi, podle kterého *má nárok na mimořádnou okamžitou pomoc: a) osoba uvedená v § 2 odst. 3, b) osoba uvedená v § 2 odst. 4 a 5, pokud je považována za osobu v hmotné nouzi, c) osoba uvedená v § 2 odst. 6, pokud je považována za osobu v hmotné nouzi.*

Již výše bylo vysvětleno, že v posuzované věci není možné aplikovat ustanovení § 2 odst. 5 písm. a) a b) zákona o pomoci. Stěžovatelkou uvedený důvod však nepředstavuje ani důvod pro přiznání mimořádné hmotné pomoci ve smyslu § 2 odst. 3 a 4 zákona o pomoci nouzi, neboť stěžovatelce (s přihlédnutím k jejím příjmům, celkovým sociálním a majetkovým poměrům) nehrozí tím, že jí nebude poskytnuta jednorázová peněžní částka k úhradě předem plánovaného lyžařského výcviku, vážná újma na zdraví, a nejedná se ani o vážnou mimořádnou událost (za níž je třeba považovat zejména živelní pohromu, požár či jinou destruktivní událost, ekologickou nebo průmyslovou havárii). Za takovou událost není možné v žádném případě pokládat předem plánovaný lyžařský výcvik, byť směřující k tak prospěšné činnosti, jakou je nepochybně získání kvalifikace pro doprovod a trasérství nevidomých při sportu. Stěžovatelka sama se na uvedený výcvik dobrovolně přihlásila a mohla tudíž uvážit, zda je schopna si takový pobyt financovat.

Stěžovatelkou uvedený důvod nespadá ani pod výčet životních událostí, za jejichž splnění je též možno pokládat fyzickou osobu za osobu nacházející se v hmotné nouzi s nárokem na mimořádnou okamžitou pomoc uvedený v § 2 odst. 6 zákona o pomoci v hmotné nouzi.

Vzhledem ke skutečnosti, že okolnosti uváděné stěžovatelkou nelze podřadit pod žádný z výše uvedených důvodů, je již bezpředmětné zabývat se tím, zda stěžovatelka splňuje další podmínky uvedené v § 36 odst. 1 nezbytné pro přiznání mimořádné hmotné pomoci podle § 2 odst. 4, 5 či 6, za nichž je možno považovat žadatele o takovou pomoc za osobu nacházející se v hmotné nouzi (není nutné posuzovat kritéria uvedená v § 2 odst. 2

citovaného zákona t. j. porovnávat stěžovatelčiny příjmy s náklady na úhradu životních potřeb).

Pokud stěžovatelka uvádí, že její účast na výše zmíněné akci měla sloužit ke zvýšení (rozšíření) její pracovní kvalifikace o trasérství nevidomých, pak nutno uvést, že účelem zákona o pomoci v hmotné nouzi však není úhrada nákladů na zvýšení kvalifikace, ale předmětem a účelem tohoto zákona je především poskytování pomoci k zajištění základních životních podmínek fyzickým osobám, které se nacházejí v hmotné nouzi (především z důvodů zcela mimořádných), prostřednictvím dávek pomoci v hmotné nouzi (§ 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi). Jak vyplývá z výše citovaných ustanovení zákona o pomoci v hmotné nouzi, mimořádná okamžitá pomoc ve smyslu tohoto zákona řeší především náhlé a nepředvídatelné negativní životní situace, se kterými se není fyzická osoba s ohledem na svoje majetkové poměry schopna vypořádat. Účast stěžovatelky na předmětné akci však takovýto důvod nepředstavuje.

Dále je třeba uvést, že pokud stěžovatelkou uváděný pobyt skutečně sloužil primárně ke zvýšení kvalifikace stěžovatelky, pak bylo na místě, jak správně podotkl městský soud, postupovat podle zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, který v § 108 odst. 1 definuje pojem rekvalifikace a v § 109 odst. 1 stanoví možný postup rekvalifikace a úhradu nákladů rekvalifikace příslušným úřadem práce.

Nejvyšší správní soud tak k této námitce uzavírá, že jak správní orgány obou stupňů, tak i městský soud věc posoudily správně, pokud dospěly k závěru, že uhrazení nákladů souvisejících s účastí stěžovatelky na akci „Zimní lyžařský pobyt na Vysočině", na kterém si chtěla rozšířit svoji kvalifikaci o trasérství nevidomých nepředstavuje důvod pro přiznání dávky mimořádné hmotné pomoci. Stěžovatelce se tudíž nepodařilo dovolat se důvodu kasační stížnosti uvedeného pod písm. a) s. ř. s., neboť městský soud se nedopustil nezákonnosti spočívající v nesprávném právním posouzení věci.

Nejvyšší správní soud dodává, že si je vzhledem k obsahu spisu, i poznatkům ze své úřední činnosti (rozhodování o kasačních stížnostech stěžovatelky v jiných věcech) vědom toho, že se stěžovatelka nachází v nepříliš dobré sociální situaci, o čemž ostatně svědčí i to, že po doložení jejích majetkových poměrů jí byla v řízení o žalobě městským soudem ustanovena zástupkyní advokátka, když doložila, že splňuje předpoklady pro osvobození od soudních poplatků. Stěžovatelka tedy patrně považuje zamítnutí své žádosti o přiznání mimořádné hmotné pomoci za nesprávné zejména vzhledem ke svým nepříznivým majetkovým poměrům. Jak však již bylo zdůvodněno výše, zákon o pomoci v hmotné nouzi neumožňuje stěžovatelce z důvodu, který v posuzované věci uvedla, přiznat mimořádnou hmotnou pomoc; není určena pro řešení nákladů na akci, jíž se stěžovatelka hodlala zúčastnit, či zúčastnila.

K námitce stěžovatelky, že pokud správní orgán prvního stupně shledal, že není příslušný k rozhodování o nákladech spojených se získáním a rozšířením rekvalifikace, měl v tomto směru stěžovatelku poučit a nikoliv ve věci samé rozhodnout, Nejvyšší správní soud konstatuje, že správní orgán prvního stupně byl povinen především rozhodnout o žádosti stěžovatelky o mimořádnou okamžitou pomoc na úhradu nezbytných nebo odůvodněných nákladů podané na příslušném formuláři. Správní orgán prvního stupně tak učinil a žádost stěžovatelky zamítl (jak již bylo výše uvedeno, postupoval správně).

Nejvyšší správní soud připouští, že poučení stěžovatelky o možnosti zažádat si u úřadu práce o uhrazení nákladů rekvalifikace by bylo v posuzovaném případě vhodné, nicméně ze strany správního orgánu prvního stupně by se jednalo o postup přesahující rámec jeho úřední činnosti a zákonem stanovené povinnosti. Skutečnost, že správní orgán prvního stupně stěžovatelku o této možnosti nepoučil, proto nepředstavuje pochybení tohoto správního orgánu pro které by bylo možno jeho rozhodnutí zrušit. Nejvyšší správní soud tedy nepřisvědčil ani této námitce stěžovatelky.

Nejvyšší správní soud se neztotožnil ani s námitkou stěžovatelky, že Městským soudem v Praze je dlouhodobě porušováno její právo na zákonného soudce tím, že žaloby stěžovatelky jsou přidělovány různým soudcům a senátům městského soudu v Praze (dovolávala se v tomto směru důvodu kasační stížnosti uvedené v § 103 odst. 1, písm. c) s. ř. s.). Otázkou zásahu do práva účastníků soudního řízení na zákonného soudce se již dříve zabýval Ústavní soud. Např. v nálezu ze dne 27. 5. 2004, sp. zn. IV. ÚS 307/03 (viz. www.nalus.usoud.cz) vyslovil názor, že *„Ústavní imperativ, dle něhož „nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci“, je ochranou především proti libovolnému či účelovému obsazení jednajícího soudu ad hoc. Základní právo na zákonného soudce (tj. příslušnost soudu a soudce) není vyčerpáno jen zákonným vymezením věcné, funkční a místní příslušnosti soudu, ani pouhým zákonným vymezením obsazení soudu. Součástí základního práva na zákonného soudce je i zásada přidělování soudní agendy a určení složení senátů na základě pravidel, obsažených v rozvrhu práce soudů. Pokud příslušný senát, stanovený rozvrhem práce soudu, projedná a rozhodne věc v jiném, než určeném složení, může se tak stát pouze tehdy, jestliže je absence rozvrhem práce soudu určených soudců důvodná. Za takovou je třeba považovat zejména vyloučení soudce z důvodu podjatosti a jeho odůvodněnou nepřítomnost (v důsledku nemoci, dovolené, pracovní cesty apod.). Zastoupení soudců se stejně jako složení senátů musí řídit předem stanovenými pravidly, určenými rozvrhem práce“.*

Rovněž u Městského soudu v Praze rozvrh práce zabezpečuje, že žaloba stěžovatelky je přidělena konkrétnímu soudci podle předem stanovených pravidel, nikoli náhodně, libovolně či účelově. Nejvyššímu správnímu soudu je z úřední činnosti známo, že žaloby podávané stěžovatelkou se týkají převážně nákladů v oblasti sociální, pomoci v hmotné nouzi a státní sociální podpory. Jedná se o samosoudcovskou agendu, proto podle aktuálního rozvrhu práce městského soudu v Praze, pracoviště Hybernská (k dostání na http://portal.justice.cz/justice2/soud/soud.aspx?j=36&o=26&k=527&d=310212) jsou v těchto věcech oprávněni rozhodovat soudci JUDr. Miroslava Hrehorová (soudní oddělení 1 Ad), Mgr. Jiří Tichý (soudní oddělení 2 Ad) a Mgr. Dana Černovská (soudní oddělení 4 Ad). Věci příslušející samosoudcům se přidělují automaticky počítačovým systémem postupně po jedné ze správních agend A, Ad, Az a Na v pořadí soudních oddělení 1, 2, 4. Skutečnost, že žaloby stěžovatelky projednávají různí (výše zmínění) soudci městského soudu v Praze svědčí o tom, že právo stěžovatelky na zákonného soudce porušováno není, neboť jsou dodržována pravidla stanovená v rozvrhu práce. Naopak je velmi nepravděpodobné, že při stanoveném pravidlu by věci žalobkyně vždy připadly na téhož soudce. Ani tento důvod kasační stížnosti nebyl tudíž shledán opodstatněným.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1, 2 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení, které jí vznikly. Žalovanému správnímu orgánu, který by jinak měl právo na náhradu nákladů řízení, nelze náhradu nákladů řízení v souladu s ustanovením § 60 odst. 2 s. ř. s. přiznat.

V řízení o žalobě proti napadenému rozhodnutí žalovaného byla stěžovatelce usnesením městského soudu ze dne 3. 7. 2009, č. j. 2 Cad 62/2009 – 65 ustanovena zástupkyní pro řízení Mgr. Dagmar Rezková Dřímalová, advokátka, přičemž její hotové výdaje a odměnu za zastupování platí stát, jak vyplývá z ustanovení § 35 odst. 8 věty první s. ř. s. Tato advokátka zastupovala stěžovatelku také v řízení o kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud přiznal ustanovené zástupkyni stěžovatelky odměnu za jeden úkon právní služby, tj. písemné podání soudu ve věci samé (doplnění kasační stížnosti ze dne 6. 5. 2010) podle § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb. (dále jen „advokátní tarif“). Za výše uvedený úkon tak náleží zástupkyni stěžovatelky odměna ve výši 500 Kč podle § 7 a § 9 odst. 2 advokátního tarifu (tarifní hodnota ve věcech důchodového pojištění činí pouze 1000 Kč) a dále režijní paušál ve výši 300 Kč podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu. V podání ze dne 23. 6. 2010 ustanovená advokátka sdělila, že není plátcem daně z přidané hodnoty, ustanovené zástupkyni se tedy přiznává odměna za zastupování v celkové výši 800 Kč. Uvedená částka bude zástupkyni stěžovatele vyplacena do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení z účtu Nejvyššího správního soudu.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. září 2010

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu